**Рівненський державний гуманітарний університет**
**Інститут психології і педагогіки**
**Психолого-природничий факультет**
**Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії**

| | |
|---|---|
| **Назва дисципліни** | Концепція сталого розвитку |
| **Освітня програма** | Біологія |
| **Компонент освітньої програми** | Обов'язковий |
| **Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни** | 3,0 кредитів / 90 годин |
| **Вид підсумкового контролю** | Екзамен |
| **Мова викладання** | українська |
| **Викладач** | Сяська Інна Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії |
| **CV викладача на сайті кафедри** | http://kbmf-rshu.org.ua/ |
| **E-mail викладача:** | inna.syaska@rshu.edu.ua |
| **Мова викладання** | українська |
| **Консультації** | *Очні консультації*: розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій<br>*Он лайн- консультації:* розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах). |

## Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною **метою** навчальної дисципліни є: формування знань щодо теоретичних аспектів сталого розвитку. Дисципліна «Концепція сталого розвитку» забезпечує формування знань про оптимізацію і гармонізацію взаємовідносин людини і довкілля, створення теоретично обґрунтованих заходів по стабілізації та поліпшення екологічної ситуації в сучасних соціально-економічних умовах.

*Ефективність засвоєння змісту дисципліни* «Концепція сталого розвитку» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: Методологія і методи наукових досліджень в природознавстві, Біологія у старшій школі з методикою навчання, Фізика у старшій школі з методикою навчання, Хімія у старшій школі з методикою навчання, Концепція сучасного природознавства.

*Мотивація здобувачів вищої освіти.* Майбутній біолог повинен усвідомити, що будь-яка діяльність людини впливає на довкілля, а погіршення стану біосфери небезпечно для всього живого, включаючи людину. Це висунуло проблему збереження біосфери нашої планети. Всебічне вивчення існуючих проблем, взаємовідносин людини із навколишнім середовищем повинні забезпечити стратегічні підходи до вирішення як нагальних, так і перспективних планетарних проблем людства та здійснення відповідної просвітницької роботи серед населення. Ключову роль у цьому відіграватиме формування високого рівня екологічної культури і розвиток екологічної освіти в інтересах сталого розвитку.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Концепція сталого розвитку» є:

- Сформувати у здобувачів вищої освіти міцні знання про сталий розвиток.
- Навчити студентів комплексно підходити до вивчення актуальних проблем подолання екологічної кризи й сталого розвитку суспільства.
- Ознайомити студентів із стратегіями впровадження принципів сталого розвитку в економічній і соціальній сферах суспільної діяльності та у збереженні довкілля.
- Розкрити роль освіти у подоланні екологічної кризи й розвитку суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких **компетентностей:**

ЗК04. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК01. Здатність користуватися новітніми досягненнями біології, необхідними для професійної, дослідницької та/або інноваційної діяльності.

СК06. Здатність прогнозувати напрямки розвитку сучасної біології на основі загального аналізу розвитку науки і технологій.

## Очікувані результати навчання

**Програмні результати навчання:**

ПРН5. Аналізувати та оцінювати вплив досягнень біології на розвиток суспільства.

ПРН13. Дотримуватися основних правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, оцінювати ризики застосування новітніх біологічних, біотехнологічних і медико-біологічних методів та технологій, визначати потенційно небезпечні організми чи виробничі процеси, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.

**Очікувані результати навчання**

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни студенти повинні мати глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, а саме: знати: історію формування концепції сталого розвитку, теоретичні засади та особливості її впровадження, економічні, соціальні, екологічні аспекти та загрози сталого розвитку на різних ієрархічних рівнях: від глобального до локального; розуміти стратегічну роль освіти і науки в реалізації концепції сталого розвитку. Вміти аналізувати актуальні проблеми сучасності у контексті сталого розвитку, встановлювати їх причинно-наслідкові зв'язки, визначати шляхи оптимізації природокористування певних територій. Застосовувати приципи сталого розвитку у професійній діяльності.

## Зміст навчальної дисципліни

### Змістовий модуль 1. Теоретично-концептуальні засади та глобальні цілі сталого розвитку

**Тема 1.** Історичні передумови та теоретичні засади формування концепції сталого розвитку.

**Практична робота 1.** Історія виникнення і етапи формування концепції сталого розвитку.

**Тема 2**. Сутність концепції сталого розвитку: економічні, соціальні, екологічні та правові аспекти.

**Практична робота 2.** Вивчення індикаторів сталого розвитку: економічних, інституційних, соціальних, освітніх, екологічних.

**Тема 3**. Ключові завдання і глобальні цілі сталого розвитку.

**Тема 4**. Принципи сталого розвитку та можливості їх впровадження на різних ієрархічних рівнях.

**Тема 5**. Впровадження стратегії сталого розвитку в Україні та інструменти її реалізації.

**Практична робота 3.** Оцінювання індексів сталого розвитку.

### Змістовий модуль 2. Стратегічна роль освіти і науки в реалізації концепції сталого розвитку

**Тема 6.** Політика в галузі освіти і науки для сталого розвитку.

**Тема 7.** Основні напрями реалізації базових принципів сталого розвитку в освіті України.

**Практична робота 4.** Методичні підходи в системі освіти задля сталого розвитку.

**Тема 8.** Покращення якості життя і зменшення соціально-економічних та екологічних загроз при переході до сталого розвитку.

**Практична робота 5.** Визначення екологічних загроз сталого розвитку регіону. Розробка місцевого плану дій з охорони довкілля.

**Тема 9-10.** Біоекологічні детермінанти сталого розвитку.

## Рекомендована література та інформаційні ресурси

**Основна література:**


1. Екологічна освіта для сталого розвитку у запитаннях та відповідях: науково-методичний посібник для вчителів / за ред. О. І. Бондаря. Херсон : Грінь Д.С., 2015. 228 с.
2. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник для післядипломної освіти. Суми, 2006. 383 с.
3. Методологія сталого розвитку: цивілізаційний контекст: монографія / В.Х. Арутюнов, С.І. Присухін, В.М. Свінціцький, Т.В. Глєбова, Т.С. Пітякова, Т.М. Дерев'янко, В.І. Пустовойт. Київ: Нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана, 2010. 296 с.
4. Підготовка вчителів до викладання питань сталого розвитку. Навчально-методичні матеріали для викладачів вищих педагогічних навчальних закладів та системи післядипломної педагогічної освіти: Посібник / О.І.Пометун та ін. За ред. О.І.Пометун. Київ : Педагогічна думка, 2015. 120 с.
5. Сяська І.О. Теорія і практика компетентнісно орієнтованої екологічної освіти майбутніх учителів природничих дисциплін: Монографія. Рівне: Видавець О.Зень, 2020. 440 с.
6. Сяська І. Впровадження концепції сталого розвитку в теорію і практику вітчизняної вищої педагогічної освіти. *Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи:* колективна монографія / голов. ред. В. В. Любарець, В. В. Бахмат. Київ: Міленіум, 2020. Розд. 2. С. 112–122.
7. Siaska Inna. The concept of sustainable development as a methodological basis for the ecological of education in higher pedagogical institutions. *Theoretical and applied aspects of sustainable development collective monograph.* Katowice, 2020. Monograph 33, part 2. P. 75–82.


**Додаткова література:**


1. Аналіз сталого розвитку –глобальний і регіональний контексти: У 2 ч. / Міжнародна рада з науки (ICSU) [та ін.]; наук. кер. М.З.Згуровський. Київ: НТУУ «КПІ». 2009. Ч.2. Україна в індикаторах сталого розвитку. Аналіз. 2009. 200 с.
2. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / за заг. ред. В.М.Гейця. Київ: НВЦ НБУВ, 2009. 687 с.
3. Звіт з людського розвитку в Україні. Людський розвиток і європейський вибір України. Програма розвитку ООН в Україні. 2008. 110 с.

5. Кисельов М.М. Канак Ф.М., Гардашук Т.В. Методологія екологічного синтезу: єдність людини та природоохоронних аспектів. Київ: Наукова думка, 1995. 158 с.

6. Концепція національної системи освіти для збалансованого розвитку / О.І. Бондар, Т.В. Тимочко, Г.Б. Марушевський та ін. *Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги.* 2011. № 9. С. 15–19.

7. Програма дій «Порядок денний на XXI століття» / перекл. з англ.: ВГО «Україна. Порядок денний на XXI століття». К.: Інтелсфера, 2000. -360 с.

8. Трегобчук В. М. Концепція сталого розвитку для України. *Вісник НАН України*. 2002. № 2. С. 31 – 40.

9. Устойчивое развитие: теория, методология, практика: учебник /под ред. Л.Г. Мельника. Сумы: Университетская книга, 2009. 1216 с.

**Інформаційні (інтернет) ресурси**

1. Кононенко О.Ю. Атуальні пролеми сталого розвитку. Навчально-методичний посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/posibnik_Kononenko.pdf

2. Пилипко В.А., Боголюбов В.М., Піскунова Л. Е. Стратегія сталого розвитку. Навчальний посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ecoacademy.org.ua/sites/default/files/theme_files/prylypko_ta_in._2008_posibn._strategiya_stalogo_rozvytku.pdf

3. Основи стратегії сталого розвитку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://stud.com.ua/33546/ekologiya/osnovi_strategiyi_stalogo_rozvitku

4. Сталий розвиток: екологічна, соціальна, економічна складові. [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://buklib.net/books/23305/

5. Проєкти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/articles/1566/

6. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року // проект, текст документа. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB/Downloading/SD%20Project_Ukraine_version%203-2-1.pdf

7. Указ Президента України про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text

8. Сяська І.О. Методичні матеріали до вивчення курсу «Концепція сталого розвитку» https://drive.google.com/drive/folders/1SfoEd14pknmvN2xH4eSLP2zrgRbJ8yAo

## Система оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється згідно з Положенням про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ (https://rshu.edu.ua/files/univer/pol_ocinuvana_znan_umin_zvo_rshu_2018_zamin.pdf) . Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Концепція сталого розвитку»**

| Поточне тестування та самостійна робота | | | | | | | | | Екзамен | Сума |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Модуль 1 | | | | | | | | | Модуль 2 (ІНДЗ) | |
| Змістовий модуль 1 | | | | | Змістовий модуль 2 | | | | | |
| Т1 | Т2 | Т3 | Т4 | Т5 | Т6 | Т7 | Т8 | Т9-10 | 5* | 40 | **100** |
| 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | | | |
| Модульний контроль – 5 | | | | | Модульний контроль – 5 | | | | | | |

*Оцінювання ІНДЗ може включати також заохочувальні бали студентам, які нараховуватимуться за такі види роботи і в такому обсязі:

- участь студента в роботі наукової конференції – 3 бали;
- видання тез доповіді чи наукової статті – 3-5 балів відповідно.

### Оцінювання за видами діяльності

| № з.п. | Вид навчальної діяльності | Оціночні бали | Кількість балів |
|---|---|---|---|
| Т1 | Виконання завдань практичних занять<br>Виконання завдань самостійної роботи | 3<br>2 | 5 |
| Т2 | Виконання завдань практичних занять<br>Виконання завдань самостійної роботи | 3<br>2 | 5 |
| Т3 | Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій<br>Виконання завдань самостійної роботи | 3<br>2 | 5 |
| Т4 | Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій<br>Виконання завдань самостійної роботи | 3<br>2 | 5 |
| Т5 | Виконання завдань практичних занять | 3 | 5 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | Виконання завдань самостійної роботи | 2 | |
| | Модульний контроль 1 | 5 | 5 |
| Т6 | Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій<br>Виконання завдань самостійної роботи | 3<br>2 | 5 |
| Т7 | Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій<br>Виконання завдань самостійної роботи | 3<br>2 | 5 |
| Т8 | Виконання завдань практичних занять<br>Виконання завдань самостійної роботи | 3<br>2 | 5 |
| Т9-10 | Виконання завдань практичних занять<br>Виконання завдань самостійної роботи | 3<br>2 | 5 |
| | Модульний контроль 2 | 5 | 5 |
| | ІНДЗ | 5 | 5 |
| | Екзамен | 40 | 40 |
| Разом | | 100 | |

**Політика оцінювання**

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіка освітнього процесу. Перескладання модулів заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами і деканатами.

**Політика щодо академічної доброчесності**

Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної або індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Концепція сталого розвитку» (протокол від “24” червня 2025 року № 7).